

08. 05. 2016.

NAKNADNI DOKUMENT

Izbjeglička i migrantska kriza: Novi aktuelni izazovi za politiku borbe protiv nasilnog ekstremizma.

Uvod

Države članice u cijeloj Europi morale bi se upitati da li su njihovi programi borbe protiv nasilnog ekstremizma ažurirani. Mnoge države u svojim programima ne uzimaju u obzir nedavno povećanje desničarskog ekstremizma i sve veću polarizaciju do koje je dovela migrantska kriza.

Istovremeno u izbjegličkim centrima i oko njih se vrše radikalizacija i regrutiranje. Među brojnim izbjeglicama i migrantima postoji čak i nekolicina terorista.

Na tematskom događaju centra izvrsnosti RAN-a (mreža za osvještavanje o radikalizaciji) zajednica stručnjaka RAN-a izrazila je svoju zabrinutost da izbjeglička kriza dodatno povećava napetosti i polarizaciju u društvu. Stoga je opravdana ponovna ocjena politika borbe protiv nasilnog ekstremizma. Kakva je uloga socijalne kohezije, integracije i uključivanja u borbi protiv nasilnog ekstremizma, ako u obzir uzmemo povoljne uslove, ranjivost i otpornost?

Ovaj dokument je pripremio **Steven Lenos**, Centar izvrsnosti RAN.
Stajališta izražena u ovom dokumentu su stajališta autora i nužno ne izražavaju stajališta centra izvrsnosti RAN, Europske komisije ili drugih ustanova.

08. 05. 2016.

Uvodna riječ

Strahovi, činjenice i mitovi o takozvanoj migrantskoj i izbjegličkoj krizi su centar izvrsnosti RAN-a potakli da preuzme inicijativu i da na početku 2016. godine organizira tri navedene aktivnosti:

- politički dokument o izbjeglicama i borbi protiv nasilnog ekstremizma¹;
- tematski događaj za izvođače, istraživače i kreatore politika, Beč (Austrija), 14. aprila 2016.;
- tri jednodnevne radionice za podršku državama članicama, Varšava (Poljska), 11., 12. i 13. maja 2016.

Ovaj naknadni dokument utemeljuje činjenicu da program borbe protiv nasilnog ekstremizma treba ažurirati. Države članice bi morale biti svjesne povećane opasnosti desničarskog ekstremizma, opasnosti radikalizacije i regrutiranja među izbjeglicama i migrantima, koje se dodatno povećavaju, kao i opasnosti polarizacije.

Učesnici tematskog događaja naveli su veliki broj intervencija koje se vrše ili bi se mogle vršiti u opsežnijem pristupu.

Ovaj dokument se bavi:

- rezultatima političkog dokumenta i odlukama sa tematskog događaja o izbjeglicama i politikama borbe protiv nasilnog ekstremizma;
- učincima na ksenofobiju, zločine iz mržnje i desničarski ekstremizam;
- učincima na ekstremističku džihadističku radikalizaciju i terorizam u toku izbjeglica, te time kako Islamska država (Daesh) iskorištava krizu;
- uzorkom za objašnjavanje i savladavanje polarizacije;
-

mogućim ključnim elementima za suvremen i sveobuhvatan program borbe protiv nasilnog ekstremizma;

- nekim inspirativnim mjerama;
- mogućim mjerama i intervencijama koje su predlagali učesnici tematskog događaja.

Glavne odluke političkog dokumenta i tematskog događaja

Ukratko: zajednica RAN-a je sve zabrinutija razvojem događaja u Europi. Taj je bio samo djelomično neposredno povezan sa izbjeglicama i migrantskom krizom. To ni približno nije sve.

U mnogim, ali ne i svim, europskim državama članicama, pravila igre u borbi protiv nasilnog ekstremizma promijenila su se pojavom Islamske države i Al Kaide. Zbog događaja u Siriji i Iraku, nepoznatog broja stranih terorističkih boraca stvorenih u domaćem okruženju i osnivanja takozvanog kalifata, na dnevnom redu su radikalizacija i njeno sprječavanje. Islamska država, Al Kaida i globalni ekstremistički džihad bili su opasni i ranije, a tako će biti i u narednim godinama ili stoljećima.

Istovremeno su se u više država već raširili ksenofobija, antisemitizam, govor mržnje i krivična djela. Nacionalistički, anti-migrantski i anti-islamski desničarski ekstremizam je u različitim oblicima i dimenzijama, također, postajao sve aktivniji. Sve to je posljedica ekonomske krize, smanjenja državnih budžeta, nedavnih terorističkih napada te većih i manjih nasilnih incidenata, kao, na primjer, u Kölnu u Njemačkoj. Zbog svega navedenog, to je ozbiljan i komplikovan problem.

Ne zaboravite da u prizoru koji smo opisali nije bila navedena takozvana izbjeglička i migrantska kriza. Nesumnjivo je da izbjeglička kriza pogoršava gore navedeni problem. Iskazalo se da suočavanje

¹ Gonzales-Enriquez Carmen; Garcia-Calvo, Carola; Kreko,

08. 05. 2016.

za vlade, Europu, lokalne vlasti i društvo nameću se sa velikim brojem izbjeglica koje dolaze u Europu. Izbjeglička kriza je donijela strah, polarizaciju, a ponegdje čak i smanjeno povjerenje u vlade. Svi ti obrati predstavljaju odlično okruženje za radikalizaciju, regrutiranje, propagandu desničarskih ekstremista i ekstremnog džihada. Polarizirano društvo sa grupama prikazanim kao protivnicima predstavlja san ekstremista koji šire propagandu o "nama i njima", da bi mogli uništiti "sivu sredinu" i pozivati na drastične mjere *"jer nas vlade i vođe ne brane od njih"*.

Sa ovim političkim dokumentom i tematskim događajem se razmišljanje o polarizaciji, radikalizaciji i regrutiranju raširilo sa raspravom o stvaranju uslova, otpornosti, osjećaju nepravde i briga. Mnogi govornici i učesnici su zagovarali socijalnu koheziju, temeljna prava i integraciju. Da se spriječi polarizacija i radikalizacija.

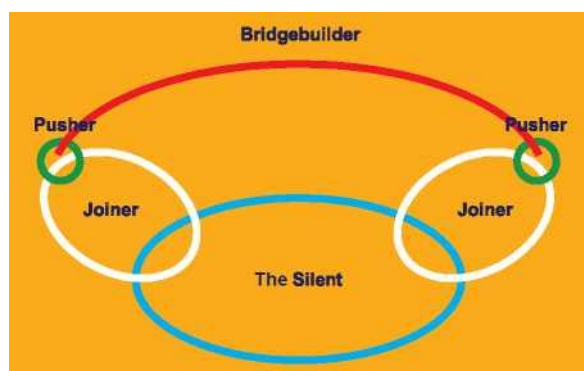
Objašnjenje polarizacije: sve je povezano sa "sivom sredinom"

Izbjeglička i migrantska kriza je u mnogim europskim državama potakla polarizaciju. Na tematskom događaju bio je predstavljen konceptualni okvir za polarizaciju, koji je razvila nizozemska policija². Zasnovan je na *dva pravila i pet uloga*:

1. polarizacija je misaoni konstrukt, razmišljanje na način "mi i oni", koje se bazira na identitetima i grupama;
2. za polarizaciju je potreban poticaj, dobro uspijeva uz razgovore o identitetu u vezi sa optuživanjem.

U taj proces uključeno je pet uloga:

1. huškači koji pokušavaju ostvariti polarizaciju i djeluju na pojedinačnom polu;
2. pridružene osobe koje su se odlučile za jednog od huškača;
3. tihi, sivi, nijansirani. Mogu biti neopredijeljeni i/ili im je svejedno. Meta su huškača;
4. vezni dijelovi koji komuniciraju sa oba suprotna pola i huškačima te time dolijevaju ulje na vatru;
5. žrtveni jarci među kojima su oni tihi na sredini, ili na primjer vezni dijelovi.

Ekstremisti i teroristi namjerno potiču polarizaciju. Islamska država u uvodniku svoje on-line revije Dabiq čak objašnjava da želi "uništiti sivo područje". Islamska država je zadnjih mjeseci izradila više desetina video snimaka o iskorištavanju izbjegličke krize. Mediji nameću sljedeće četiri teme: 1. Zapadu je svejedno za izbjeglice. 2. Bilo koji izbjeglica koji bježi u nemuslimansko područje 3. Zbog grijeha Bog će kazniti svakog muslimana koji umre na putu na Zapad 4. Svako ... će postati meta Islamske države.

Glavne teme desničarskog ekstremističkog razmišljanja: kulturno-vjerska netrpeljivost, ugrožena fizička sigurnost, ekonomska sigurnost.

² Policija i polarizacija, početni vodič. Bart Brandsma,

08. 5. 2016.

Takav pharresijski pristup savladavanju polarizacije, koji je razvila nizozemska nacionalna policija, potiče sljedeće:

1. treba ciljati na sredinu i nijansirano;
2. ne treba razgovarati o identitetima;
3. ne treba razgovarati o tome šta je "pravo ili krivo", nego o uobičajenom.

Predstavljeni uzorak ili pristup je prije, u malo drugačijem obliku, bio prikazan i podržan u prezentacijama i intervencijama na zasjedanju RAN POL-a u Oslu (Norveška)³ i na tematskom događaju.

Obećavajuća praksa:

savladavanje polarizacije za policiju (NL)

Gore skicirani pristup u policijskih odjelima u Nizozemskoj izvodi se u svrhu savladavanja vanjske i unutrašnje polarizacije.

Policija bi mogla brzo preuzeti ulogu koja potiče taj proces, a mogla bi se čak pretvoriti i u žrtvenog jarca. U jedinicama lokalne policije održavaju se sastanci na kojima se vođama jedinica omogućava da započnu razgovore prije utvrđivanja polarizacije. To se vrši u tri koraka:

1. Policijske kolege jedni druge pozivaju ka izmjeni stajališta. Radi se o istraživanju, a ne o raspravi. Nema moralnog osuđivanja.
2. Temeljna i opšta rasprava o profesionalnoj ulozi policije je jasna: ne radi se o ličnim mišljenjima, ne radi se o lijevim ili desnim. *"Neutralni smo, jednako moramo tretirati sve državljane te pružiti sigurnost i zaštitu svima."* Treba se zapitati sa kakvim ponašanjem ćemo postići profesionalnu normu.
3. Kada se prihvate rezultati drugog koraka, zadnji korak je da se kolege pozovu da ta razmijenjena i dogovorena pravila i

postupke prenesu na svoje specifične situacije: šta to znači u našem kraju ili gradu? Šta se događa? Kako pristupamo prema različitim akterima?

Uključivanje, socijalna kohezija i integracija

U poređenju sa drugim događajima u okviru RAN-a, na tematskom događaju koji potiče *uključivanje, socijalnu koheziju i integraciju* bio je prisutan velik broj izvođača. Bilo ih je više nego na drugim sastancima. To je moguće objasniti prirodom tog izazova za društva i vlade koje se susreću sa sve većim brojem pridošlica, želeći imati koristi kao društvo i spriječiti negativne učinke.

RAN nije mreža za poticanje integracije ili državljanstva. Osim ako je jasno da je nastojanja za uključivanje, integraciju i socijalnu koheziju prva i prilično primjerena odbrana od polarizacije. ***Polarizacija ne vodi nužno u radikalizaciju, ali polarizirano društvo pomaže ekstremistima.***

Budući da uspješna integracija pridošlica smanjuje ranjivost grupa u društvu, ona je na taj način neposredno povezana sa sprječavanjem radikalizacije i regrutiranja. Sa jedne strane, uspješna integracija je lijek za ksenofobni ekstremizam jer predstavlja odgovor na strah i zamjerke zajednica država domaćina. Sa druge strane, pridošlice koje prave razlike između "nas i njih" sa uspješnom integracijom postaju otporniji na aktivnosti ekstremističke propagande usmjerene prema zapadu. Odbačeni, uvrijeđeni, poniženi i čak i nasilno napadani migranti i izbjeglice su još podložniji radikalizaciji i regrutiranju.

³ Sastanak radne grupe RAN POL-a o suradnji sa

08. 05. 2016

Strateška komunikacija

Komunikacija je važno oruđe za jačanje socijalne kohezije, za oblikovanje javnog mišljenja i za podršku društvu u postupanju sa migrantima.

Strateška komunikacija je usklađen komunikacijski pristup koji prvo ispituje šta se događa. Kakav je problem, kakav je njegov opseg i kakvi su odnos i ponašanje različitih grupa ciljne publike?

Neki mogući oblici intervencija:

- kampanje za djelovanje na javno mnijenje;
- poticanje osvješćivanja, stručnog znanja i dijaloga sa medijima;
- prikazivanje ličnih priča stvarnih ljudi, da rasprava o izbjeglicama dobije ljudsko lice.

U Europi postoji više primjera komunikacijskih kampanja koje uključuju pojam "zajedno", na primjer "zajedno za Švedsku" i "zajedno za Austriju".

Komunikacija i poticanje međusobnih susreta ljudi doprinosi nastanku okolnosti za uspješno uključivanje i socijalnu koheziju. Pored razgovora, jako učinkovita strategija je i rad. Izbjeglance treba da učestvuju u dobrovoljnom radu i doprinose društvu.

Izbjeglance koje su se doselile u državu mogu biti važna poveznica između država domaćina i izbjeglica. Izbjeglance mogu biti jako korisne i prilikom upućivanja novih izbjeglica u pravila, kulturu i uređenje domaćinske zajednice.

Obećavajući lokalni pristupi

Tematski događaj je pokazao da se aktivne općine i civilno društvo mogu suočiti sa polarizacijom. Lokalni pristupi u manjem i većem opsegu mogu dati značajan doprinos.

Obećavajuća praksa:

inkluzivni lokalni proces politike borbe protiv nasilnog ekstremizma

Zanimljiv primjer kako promovirati inkluziju bila je prezentacija o ponovnoj ocjeni radikalizacije,

inkluzivnog političkog procesa. Grad Manchester (Ujedinjeno kraljevstvo) suočavao se sa posljedicama trenutne politike sprječavanja i usmjerivanja borbe protiv nasilnog ekstremizma. Pri tome je bilo važno da su muslimanske zajednice imale osjećaj da su meta. Jedan od ubojica vojnika Lee Rigby-ja bio je iz Manchestera. U zajednicama je bilo jako puno sporova i pomanjkanja povjerenja. Stoga se započeo izvoditi inovativni pristup za ponovnu ocjenu radikalizacije.⁴

- Desio se otvoreni dijalog zajednice o važnim pitanjima.
- Izvodile su se radionice za ponovnu ocjenu radikalizacije za tri različita dijela grada, kao i dodatna radionica za mlade.
- Sjednica sa vladinim kreatorima politika, na kojoj su bila postavljena pitanja i dati odgovori.
- Nacrt izvještaja (početni zaključci, preporuke).
- Dvije sjednice za planiranje mjera 1) sektor volonterstva, nevladine organizacije i civilno društvo te 2) javni sektor i službe.
- Izvještaj o ponovnoj ocjeni radikalizacije.
- Osposobljena mreža lokalnih aktera.

U tom pristupu je zanimljivo da planove i mjere ne određuje program centralne vlade o borbi protiv nasilnog ekstremizma. Tako je uključen u

---

4

<http://www.makingmanchestersafer.com/mms/info/16/prevent/27/rethinking-radicalisation-manchesters-community-dialogue-programme>

08. 05. 2016.

široku paletu učesnika, gdje svi mogu doprinosti tom programu.

Obećavajuća praksa:

Društvena katastrofa i rezervne mreže podrške na lokalnom nivou

Nakon terorističkog napada ili nekog drugog značajnog i ozbiljnog incidenta, napetosti na lokalnom nivou mogu jako brzo izmaći kontroli. Mogu prouzrokovati nove konflikte. U Nizozemskoj se gradonačelnici najvećih gradova oslanjaju na to da je mreža obaviještena i da se sposobna odazvati u obliku mjera ili komunikacije.

Pravilo je jednostavno. Treba izgraditi paralelnu mrežu koja na različitim dijelovima grada ima koordinate. Imaju svoju vlastitu mrežu kontaktnih osoba, na primjer ključne radnike za rad sa mladima, voditelje zajednica i vođe škola.

Na primjer, odmah nakon napada na satirički list Charlie Hebdo donesena je odluka da se uključi mreža. Od kontakt osoba se očekuje da jednom ili ponekad i dva puta dnevno izrade kratki izvještaj o emocionalnim stanjima, incidentima i ličnim zapažanjima.

Te informacije koriste se za donošenje odluka o mjerama. U slučaju nemira i napetosti na ulici, kontakt osobe znaju da mogu biti pozvane da izađu na ulicu, smire stvari, pokušaju ispraviti glasine i zavjere. Krov se popravljaju onda kada ne pada kiša.

Izbjeglice i radikalizacija: desničarska scena

U različitim državama članicama postoje nacionalističke grupe, stranke i organizacije, usmjerene protiv migracija i protiv islama, koje iskorištavaju strahove zajednice država domaćina. Na desnoj strani političkog spektra u nekim državama dolazi do brzih promjena. Novi politički pokreti i stranke su jako uspješne u pružanju podrške. Stare grupe ponekad promijene boju

i jezik. Prilikom određivanja i odlučivanja o tome kako se odazvati, treba biti precizan.

Neke grupe se prikazuju kao desničarki ekstremisti, dok se, uglavnom, radi o zabrinutim članovima države domaćina sa svojim strahovima i zamjerkama, koje su ponekad istinite, a ponekad im se samo tako čini. Strahovi i zamjerke mogu se izraziti sa puno uzbuđenja, ljutnje i grubosti. Isto tako se treba baviti i njihovim strahovima i brigama. Ne pomaže ako ih ignorišemo ili ih nastojimo utišati.

Bolje je imati manji konflikt nego veći.

Zatim, tu su još i nacionalističke ili ksenofobne grupe, pokreti i političke stranke. Neki su bili dugo aktivni u politici ili su sudjelovali u aktivističkim i ekstremističkim aktivnostima. Više puta je naglašeno kako bi vlade morale podržati pravnu državu i pružiti zaštitu i sigurnost svima u društvu. Treba uzeti u obzir svu ekstremističku propagandu i govor mržnje.

Postoje i stvarne skupine koje izražavaju nasilnu mržnju ili nasilni ekstremizam, govore o "građanskom ratu", i koje se povremeno obučavaju i nabavljaju oružje.

Pored tih grupnih aktivnosti, u opasnosti od desničarskog terorističkog nasilja, trebalo bi ubrajati i usamljene borce.

Teroristi i radikalizacija u protoku migranata

Migranti i izbjeglice nisu teroristi. Oni su žrtve. Oni traže bolji život ili ponekad samo "život" – umjesto patnje i smrti. Zbog slika iz Alepa i Homsa u Siriji biće, na primjer, lakše razumjeti da nasilje i represija koju vrše Islamska država i druge terorističke grupe te vojno nasilje, prisiljavaju porodice da se sele. Izbjeglice bježe od nasilja i kršenja temeljnih prava.

08. 05. 2016.

U isto vrijeme postoje i dokazi o slučajevima radikalizacije ili regrutiranja koje vrše izbjeglice, ili se izbjeglice regrutiraju od strane drugih. Takvih je malo, ali više država članica je navelo da je to realnost sa kojom se valja suočiti. Neke osobe su bile uhapšene. Postoje čak i slučajevi pravih terorista koji su iskoristili protok izbjeglica da bi došli u Europu. Iako Islamska država tvrdi drugačije, to se ne događa sistemski i u velikom opsegu. Uprkos tome, moramo biti svjesni toga. U više država članica, na primjer u Belgiji i Nizozemskoj, zbog toga je povećana osviještenost osoblja koje radi sa izbjeglicama o mogućim znakovima radikalizacije i o tome šta učiniti ako se pojave takvi znakovi. Europol šalje stručnjake na takozvane žarišne tačke preko kojih u Europu dolaze velike grupe izbjeglica i migranata. Cilj tih stručnjaka su krijumčarske mreže, a posjeduju stručno znanje o terorizmu te o falsificiranim i ukradenim dokumentima.

Dio izbjeglica mogao bi biti podložan radikalizaciji i regrutiranju. Ako želimo da se ciljne osobe u izbjegličkim centrima i zajednicama suprotstave ekstremističkom regrutiranju, moramo se pobrinuti za to da odbijaju ekstremizam, i raditi na dobrim odnosima sa organima država domaćina. Pored osvještavanja osoblja o znacima i referentnim tačkama, briga za dobre odnose sa izbjegličkim zajednicama korisna je i zbog upozoravanja na moguću radikalizaciju i regrutiranje. Stručni odnos i ponašanje su od ključne važnosti za zadobivanje povjerenja i suradnju sa izbjeglicama.

Vlade bi morale obratiti pozornost na infiltracije i regrutiranje ekstremističkih organizacija, što bi trebalo postati način zaštite izbjeglica i migranata od regrutiranja.

Međusobna radikalizacija

Radikalizacija desničarskih ekstremista i radikalizacija ekstremističkog džihada potiču jedna drugu.

Islamska država i anti-islamističke grupe igraju na

kartu *zavjere između izbjeglica i terorista*.

Poruke društvenih medija koji šire paniku i koje šalje Islamska država jako brzo se šire u dva smjera. U ekstremističke mreže džihada i u mreže desničarskih ekstremista.

Povećanje desničarskog ekstremizma potiče ljevičarsku antifašističku radikalizaciju. To vodi do opasnih ciklusa tenzija i nasilja.

U više država je izvršenje vladinih mjera za izbjeglice prouzrokovalo proteste, koji su u nekim slučajevima bili i nasilni.

Mogući ključni elementi za suvremen i sveobuhvatan program borbe protiv nasilnog ekstremizma

Država ili zajednica koja se suočava sa iznenadnim povećanjem dotoka velikog broja izbjeglica i migranata može očekivati da će nailaziti na polarizaciju, tenzije, nasilje, radikalizaciju i regrutiranje ekstremističkih grupa različitih ideoloških uvjerenja, koje se obostrano nadopunjuju na više različitih načina. Svi ti faktori utiču jedan na drugi. Ako želimo spriječiti te negativne učinke i boriti se protiv njih, politički program na nacionalnom ili lokalnom nivou morao bi obuhvaćati više dimenzija i faktora. U obzir bi morao uzeti i načelo "ne naštetiti", jer ekstremisti neće oklijevati da iskoriste dodatne učinke intervencija.

1. Uključujući i tretiranje različitih oblika uzajamne radikalizacije

Zagovaranje temeljnih vrijednosti i prava koja su u suprotnosti sa svim oblicima ekstremizma. U političkom programu i prilikom oblikovanja prijetnji, pažnju treba posvetiti mogućim slijepim pjegama i pobrinuti se za njih

08. 05. 2016.

da su uključene strepnje i zamjerke svih ranjivih skupina i grupa. To važi i za zajednice država domaćina.

2. Suočavanje, ometanje, proganjanje i sprječavanje

Očuvanje pravne države i zaštita temeljnih prava, demokracije i slobode od bilo kojeg oblika ekstremizma. Ometanje i proganjanje uz istovremeno nastojanje za jedino održivo rješenje za prevenciju.

3. Tretiranje polarizacije, uključenosti, briga za sredinu

Treba razumjeti dinamiku lokalne polarizacije i nastojati izbjegavati poticanje igre "mi i oni", koju igraju ekstremisti i oni koji potiču polarizaciju. Treba se usmjeriti ka srednjem putu i onome što je ljudima zajedničko. Treba se usmjeriti onome što ljude povezuje.

4. Sigurnost, briga i zaštita

Treba se pobrinuti da se svi – članovi zajednica država domaćina i izbjeglice – osjećaju sigurno. To nije samo zadatak vlada. Ako se ne osjećaju zaštićeno, prestrašene zajednice lakše je radikalizirati.

5. Osviještenost, odnos, otpornost i osposobljavanje

Treba se pobrinuti da se osoblje, predstavnici medija, učitelji i volonteri iz nevladinih organizacija osvijeste o mogućim opasnostima radikalizacije, regrutiranja i polarizacije.

Treba izvršiti osvještavanje o znakovima radikalizacije i tome gdje o tome izvještavati. Isto tako, važni su i znakovi zabrinutosti i faktori zbog kojih su ljudi podložni regrutiranju i radikalizaciji. Stručni odnosi i mjere mogu povećati

otpornost ugroženih osoba koje na taj način shvataju da izvođači imaju povjerenja u zajedničku brigu zaštite ranjivih pojedinaca i grupa.

6. Briga za komunikaciju

Pored Islamske države, i pripadnici džihada i sve ekstremističke grupe odlično upotrebljavaju društvene medije da bi uticali na svoje članove, pobornike i simpatizere. Podmetanja, prevare, mitovi, zavjere i propaganda šire se i razmjenjuju nevjerovatnom brzinom.

Komunikacija ne bi smjela biti povezana samo sa činjenicama i brojevima, jer su osjećaji straha, prijatni i krivice možda još važniji.

Od ključne važnosti je strateška komunikacija sa razumijevanjem publike i odnosa.

Industrija informacijske i komunikacijske tehnologije mogla bi nevladinim organizacijama i zajednicama omogućiti upotrebu društvenih medija i omogućiti im da se zauzmu za

7. Nacionalno usklađivanje i lokalno ovlašćivanje

Ne postoji čudesni lijek ili samo jedno rješenje. Studija i politički dokument su pokazali da će nacionalne i lokalne vlade, nevladine organizacije, škole, volonteri i drugi morati izvesti još puno potrebnih intervencija. Pri tome je potrebno usklađivanje. Potrebno je i smisleno ovlašćivanje i vođenje lokalnih aktera.

08. 05. 2016.

Moguće intervencije koje predlažu učesnici

Učesnici tematskog događaja predlagali su intervencije koje bi se mogle izvršiti u suočavanju sa učincima izbjegličke krize. Od različitih izvođača u zajednici koje je ugostio RAN, bilo je moguće očekivati jako puno. Neke intervencije smišljene su da se izvode prvenstveno na nacionalnom nivou, a druge na lokalnom nivou. Pokušali smo ih razvrstati. Na tematskom događaju nismo imali priliku da predstavimo, osporimo ili ocijenimo prijedloge, ali su predstavljeni ovdje kao inspiracija.

Nacionalni

- Strateške komunikacije koje vrše nacionalne i lokalne vlade:
  - kampanja za jačanje pozitivne osviještenosti o migracijama;
  - poticanje vrijednosti liberalne demokracije u svim zajednicama i poticanje civilne kohezije, inkluzije i tolerancije;
  - aktivne komunikacije za borbu protiv glasina i pogrešnih informacija;
  - jasne izjave o poštovanju međunarodnih ugovora o izbjeglicama, povezanih sa jasnim izražavanjem demokratskih vrijednosti zaštićenih zakonom;
  - tretiranje osjećaja sigurnosti u svim sektorima društva.
- Štampa/mediji:
  - kampanja za osvještavanje novinara štampanih medija ili prezentacije;
  - organizacija dijaloga sa medijima, da se kod izvještavanja o pričama vezanih za migrante i negativnim incidentima koriste dobre prakse u novinarstvu; u brojnim slučajevima negativni incidenti o kojima se izvještavalo bazirali su se na pogrešnim informacijama.
- Političke promjene:
  - jako (jače) vodstvo za smanjenje straha i kaosa koji se vežu za migrantsku krizu i paranoju zbog mogućeg uvoza ekstremizma;
  - političko vodstvo bi moralo među članovima političkih stranaka promovirati nultu toleranciju rasističkog diskursa;
  - političke stranke moraju oduzeti temu migracija krajnje desnim političkim strankama;
  - stroža politika azila, temeljitije provjeravanje aplikanta za azil, uključujući izmjenu informacija između policija iz različitih država;
  - kontrola izbjeglica i otkrivanje znakova i pokazatelja radikalizacije;
  - ako želimo očuvati integraciju, sva nastojanja treba usmjeriti u poboljšavanje zakonodavstva.

Lokalni nivo

- Struktura koja uključuje više ustanova:
  - razmjena pokazatelja sa organima vlasti i obavještajnim službama, s ciljem sprječavanja mogućeg uticaja nekih pojedinaca na druge, i mogućnosti njihovog privlačenja u proces radikalizacije;
  - (više) suradnje da bi se otkrili rani znakovi polarizacije (i radikalizacije) među lokalnim stanovništvom;

08. 05. 2016

- sistematski pristup znakovima koji ukazuju na neke okolnosti i događaje koji možda prekoračuju njihove vlastite profesionalne pristupe, tj. sistem za odgovor na pitanje »kuda sa određenim znakovima;
  - ne isključivo u vezi sa polarizacijom ili radikalizacijom, nego uzimajući u obzir širi sistem ranog ukazivanja na znakove, uključujući nasilje u porodici, napastovanje, manja krivična djela, otuđenje/izolaciju itd.
- Obavješćavanje i uključivanje civilnog društva:
    - aktivnosti za osnivanje novih prihvatnih centara (za sprječavanje polarizacije);
    - kampanje za osvješćivanje u školama i organizacijama zajednice;
    - platforme za rasprave unutar zajednice na kojima ljudi mogu izraziti svoje strahove i konstruktivno raspravljati o strepnjama povezanim sa situacijom - na takvim događajima morali bi biti prisutni i aplikanti za azil i kojima bi se osigurala mogućnost pozitivnog učešća u dijalogu;
    - rasprave o srednjim školama, institutima, školama itd.;
    - organizacija informativnih sastanaka za lokalne državljane na kojima ljudi mogu raspravljati o svojim brigama, pitati se o osviještenosti civilnog društva;
    - jako važno je povećati i poboljšati informacije i za stanovnike i za izbjeglice.
  - Briga za centre za azil:
    - nastojanja za sprječavanje radikalizacije na nivou zajednice trebalo bi raširiti na migrantske centre i druga mjesta gdje borave dolazeći migranti;
    - brzi postupci za aplikacije i izbjegavanje predugog čekanja izbjeglica u prijemnim centrima, s ciljem što bržeg započinjanja procesa integracije i uključivanje učenja novog jezika i učenja o društvu u novoj državi.
  - Uspostavljanje kontakta između lokalnog stanovništva i novih doseljenika:
    - volonterski rad
    - obrazovanje koje se bazira na kontaktima, i svjedočenja izbjeglica u školama (u državama domaćinima);
    - stvaranje mjesta gdje se mogu sastati izbjeglice i lokalno stanovništvo je veoma učinkovito;
    - izvođenje proaktivnih i/ili preventivnih mjera za depolarizaciju (i deradikalizaciju).
  - Briga za osposobljavanje:
    - veća osjetljivost i osvješćivanje, uključujući osvješćivanje vezano za toleranciju, demokraciju, državljanstva;
    - osposobljavanje učitelja o tome kako reagirati u situacijama vezanim za radikalizaciju (da se spriječi radikalizacija);
    - razviti programe osposobljavanja za glavne suradnike (policija, socijalni radnici, škole).
  - Briga za programe integracije:
    - odgovarajuća integracija izbjeglica prihvaćenih u društvu, jezička podrška, razumijevanje

- kulture, gradnja nove mreže, vođenje kroz zdravstveni sistem
- brža socijalizacija migranata i njihova učinkovita/odgovarajuća integracija u sredinu